

Obsah

Předmluva	9
Poděkování	12
1 Co je pedagogika	13
1.1 Vymezení výrazu „pedagogika“	14
1.2 Pedagogika jako věda o edukaci	27
1.3 Terminologie pedagogiky	46
2 Edukační realita: základní pojmy a vztahy	55
2.1 Problém „pedagogická praxe“	56
2.2 Edukační realita	57
2.3 Edukační procesy	59
2.4 Edukace	60
2.5 Edukační konstrukty	61
2.6 Edukační prostředí	62
3 Edukační procesy v kontextu společnosti	67
3.1 Podstata edukačních procesů	69
3.2 Struktura a kontext edukačních procesů	75
3.3 Obecný model edukačního procesu	78
3.3.1 Geografické a demografické prostředí	79
3.3.2 Sociální prostředí	82
3.3.3 Politické prostředí	87
3.3.4 Ekonomické prostředí	92
3.4 Vstupní determinanty edukačních procesů	97
4 Žák: subjekt edukace	101
4.1 Rozdílnost v inteligenci a nerovnost ve vzdělávání	102
4.2 Sociální a jazyková determinovanost vzdělávání	118
4.3 Kognitivní determinanty (Bloomova teorie)	131
4.4 Sexové rozdíly jako edukační determinanta	141
4.5 Některé současné trendy	159

5	Učitel: charakteristiky profese edukátora	165
5.1	Vymezení profese učitele	168
5.2	Socioprofesionální struktura učitelů	171
5.2.1	Feminizace učitelství	174
5.2.2	Prestiž učitelství	180
5.3	Osobnostní charakteristiky učitelů	183
5.3.1	Učitelovo pedagogické myšlení	190
5.4	Vývoj profesní dráhy učitelů	197
5.4.1	Volba učitelství	199
5.4.2	Profesionální start: začínající učitel	204
5.4.3	Zkušený učitel (expert)	214
5.4.4	Konzervativní („vyhasínající“) učitel?	224
6	Kurikulum: obsah školní edukace	233
6.1	Teorie kurikula	234
6.2	Formy existence kurikula	243
6.3	Kurikulum projektované ve vzdělávacích programech	248
6.3.1	Národní kurikulum a vzdělávací standardy	250
6.4	Jak regulují kurikulum školní edukaci	256
7	Učebnice: edukace zprostředkovaná médiem	269
7.1	Struktura a funkce učebnic	272
7.1.1	Učebnice jako kurikulární projekt	273
7.1.2	Učebnice jako didaktický prostředek	277
7.2	Učení z textu a vlastnosti učebnic	281
7.2.1	Obtížnost textu učebnic	283
7.3	Jak využívají učebnice učitelé	293
7.4	Učebnice, stát a tržní ekonomika	300
7.5	Nová média	306
8	Profil edukace ve školní třídě	311
8.1	Jak se zkoumá vyučování	313
8.2	Komunikace ve vyučování	319
8.3	Činnosti ve vyučování	326
8.4	Klima ve vyučování	338
8.4.1	Psychosociální klima ve třídě	339
8.5.2	Zdroje a důsledky klimatu ve třídě	350

9	Výsledky a efekty školní edukace	361
9.1	Produkty školní edukace	363
9.2	Vzdělávací výsledky	369
9.2.1	Realizované evaluace vzdělávacích výsledků českých škol	372
9.2.2	Úroveň vzdělávacích výsledků českých škol	378
9.3	Efekty školní edukace	380
9.3.1	Empirické nálezy o efektech edukace	387
10	Škola: instituce pro řízenou edukaci	395
10.1	Škola jako součást společnosti	396
10.2	Jak moderní pedagogika zkoumá fenomén „škola“	399
10.3	Školy české a školy zahraniční	405
10.3.1	Struktura českého školství ve srovnání se zahraničím	406
10.4	Jak školy fungují (měření efektivnosti škol)	412
10.5	Škola a prostředí: vztahy s rodiči a s veřejností	419
10.6	Jsou školy konzervativní instituce?	427
11	Pedagogický výzkum: stav, struktura, fungování	433
11.1	K čemu slouží pedagogický výzkum	436
11.2	Profil pedagogického výzkumu ve vyspělých zemích	441
11.2.1	Infrastruktura pedagogického výzkumu	446
11.3	Stav pedagogického výzkumu v České republice	452
	Rejstřík věcný a jmenný	465
	Literatura	472
	Seznam definic	494
	Seznam explorativních bloků	495